

ไฟฟ้าพลังงานนอกรูปแบบ..เรื่องดีที่น่าสนใจ

พิธีสมโภช สมแก้ว

เมื่อกล่าวถึงการ ไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย ก็ต้องยอมรับกันตรงๆว่าเป็นหน่วยงานที่ต้องเจอกับผลกระทบทางด้าน การวิพากษ์วิจารณ์กันมาโดยตลอด เมื่อครั้งใดที่หน่วยงานนี้ ออกมาปฏิบัติหน้าที่ตามเป้าหมายพื้นฐานขององค์กร

ที่เป็นอย่างนี้เพราะ การไฟฟ้าฝ่ายผลิตนั้นหน้าที่หลักก็คือผลิตกระแสไฟฟ้าให้เพียงพอกับความต้องการของประเทศ ฉะนั้น การตัดสินใจที่จะหาพลังงานมาทำการผลิตกระแสไฟฟ้าก็ต้องเกิดขึ้นตลอดเวลา ถึงแม้ในบางครั้งบางปี พลังงานด้านกระแสไฟฟ้ามีเพียงพอแก่ความต้องการของประเทศแล้วก็ตาม หน่วยงานนี้ก็ ต้องเตรียมการที่จะหาพลังงานสำรองมารองรับเอาไว้

ด้วยเหตุนี้โครงการต่าง ๆ ที่สามารถมาเป็นผลเพื่อให้เกิดการผลิตไฟฟ้าจึง ได้มีการถกเถียงและนำเสนอต่อรัฐบาลมา โดยตลอด และก็เช่นกันก็จะถูกกระแสคัดค้านในเรื่องของผลกระทบที่จะเกิดติดตามมาหากมีการจัดสร้างเพื่อประโยชน์ตามเป้าหมายดังกล่าว

ไม่ว่าจะเป็นโครงการจัดสร้างเขื่อนตามสถานที่ต่าง ๆ หรือว่าโครงการพลังงานไฟฟ้าพลังงานจากด้านหินลิกไนต์ ล้วนแล้วแต่มีผลกระทบที่สามารถมองเห็นอย่างเป็นรูปธรรมแทบทั้งสิ้น กระแสคัดค้านจึงมีพลังและได้รับการสนับสนุนในวงที่กว้างออกไปยิ่งขึ้น

โดยเฉพาะโครงการสร้างเขื่อนเพื่อการผลิตกระแสไฟฟ้า นอกจากจะต้องสูญเสียระบบของความสมดุลทางธรรมชาติแล้ว ภายหลังจากนี้ประชาชนเริ่มที่จะมีความรู้สึกว่าเป็นเป้าหมายข้อหนึ่งที่ได้เคยมีการอ้างถึงการ ได้รับประโยชน์มาโดยตลอดเกี่ยวกับด้านการเกษตรนั้น ในตอนนี้ก็มองในด้านลบเสียแล้ว เพราะเมื่อช่วงระยะที่ฝนทิ้งห่างก่อนหน้านี้นั้นนาน เขื่อนก็ต้องเก็บกักน้ำเอาไว้ด้วยกลัวว่าจะมีพลังน้ำไม่พอในการเอามาผลิตกระแสไฟฟ้า เกษตรกรจึงไม่มีน้ำมาทำนา แต่เมื่อมาถึงช่วงหน้าฝน ฝนตกชุกจำนวนมาก เกษตรกรก็มีความรู้สึกตามคำกล่าวอ้างก่อนการสร้างเขื่อนว่า คงจะไม่มีปัญหากระทบเพราะเขื่อนจะทำหน้าที่ในการปิดกั้นกระแสน้ำหลากเอาไว้ได้ คงจะไม่ไหลบ่าลงมาทำให้พื้นที่เกษตรต้องได้รับความเสียหาย

แต่กลับตรงกันข้าม เขื่อนต้องเร่งรีบในการระบายจำนวนน้ำออกมาให้มากด้วยเกรงว่าเขื่อนจะพัง ผลกระแสน้ำก็ไหลบ่ามากระทบพื้นที่เกษตรเสียหายอีก ก็เอาเป็นว่าเป็นผลกระทบทั้งขึ้นทั้งถ่วง สิ่งที่ได้รับเห็นกันชัด ๆ เพียงอย่างเดียวคือมีไฟฟ้าใช้เท่านั้น นี่ก็คือความรู้สึกพื้นฐานของประชาชนต่อผลงานของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตตลอดเวลาที่ผ่านไปในระยะหลังนี้

จากเหตุผลพื้นฐานเหล่านี้หลายต่อหลายฝ่ายจึงมีคำถามออกมาว่าทำไม การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยจึงไม่คิดค้นหาวิธีที่ดีกว่านี้มาทำการผลิตกระแสไฟฟ้าที่สังคมมีความต้องการเพิ่มขึ้นแทนการคิดแต่การสร้างเขื่อนเพียงอย่างเดียว

อย่างเช่นการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานนอกรูปแบบ ก๊าซหรือ เสน่ห์วัสดุเหลือใช้มาเป็นเชื้อเพลิง ซึ่งเรื่องนี้ก็สามารถทำได้หากมี

ความสนใจและค้นคว้ากันอย่างจริงจัง บางทีงบประมาณในการจัดการเรื่องนี้อาจจะน้อยกว่าการเตรียมการและจัดการในการสำรวจพื้นที่เพื่อการสร้างเขื่อนก็เป็นได้

อย่างเช่นการนำเอาแก๊สชีวภาพที่เกิดขึ้นมาจากการหมักของระบบบำบัดน้ำเสียมาเป็นพลังงานในการผลิตกระแสไฟฟ้า เช่นในกรุงเทพมหานครแก๊สที่ว่านี้ก็มียู่อจำนวนมาก ตามรายงานของการเคหะแห่งชาติเมื่อปี พ.ศ. 2532 พบว่า การเคหะได้มีการนำตะกอนน้ำเสียจากชุมชนห้วยขวาง กรุงเทพมหานครมาใช้ประโยชน์ ตั้งแต่ระหว่างปี พ.ศ. 2517 มาจนถึงปัจจุบัน โครงการจัดสร้างระบบบำบัดน้ำเสีย

ซึ่งสามารถบำบัดน้ำเสียได้ประมาณ 3,000 ถึง 3,500 ลูกบาศก์เมตรต่อวัน โดยเสียค่าใช้จ่ายจากจุดเริ่มต้นของการจัดสร้างเพียง 25 ล้านบาท

ระบบบำบัดน้ำเสียนี้ประกอบด้วยสามส่วนคือ บ่อบำบัดน้ำเสีย ถังหมักตะกอนน้ำเสีย ซึ่งจะรับตะกอนน้ำเสียจากบ่อบำบัดน้ำเสีย สำหรับหมักให้ได้แก๊สชีวภาพ และส่วนสุดท้ายคือ เครื่องรีดน้ำออกจากตะกอนน้ำเสีย ตะกอนน้ำเสียที่ผ่านมาจากการหมักจากส่วนที่สองแล้วรีดน้ำออกจากตะกอนให้ได้ตะกอนน้ำเสียเข้มข้น

ในทุกวันนี้ น้ำเสียได้ไหลเข้าบ่อบำบัดน้ำเสียของระบบประมาณ 2,500 ลูกบาศก์เมตรต่อวัน และหลังจากที่น้ำเสียผ่านระบบการบำบัดทั้งสามส่วนนี้แล้วก็จะเหลือตะกอนน้ำเสียที่มีความ

เข้มข้นของของแข็งประมาณ 15 ถึง 20 เปอร์เซ็นต์ โดยมีประมาณ 8 ลูกบาศก์เมตรต่อสัปดาห์ หรือประมาณ 1.14 ลูกบาศก์เมตรต่อวัน

ตะกอนน้ำเสียนี้จะนำไปผสมกับเศษไม้ และดิน ทำเป็นปุ๋ยได้อย่างดี

แต่ส่วนที่เกิดจากส่วนที่สองของการบำบัดน้ำเสียนี้อีกคือ แก๊สชีวภาพทุกวันนี้ถูกปล่อยทิ้งไปในอากาศไม่ได้นำเอามาใช้ประโยชน์อะไรแต่อย่างใด ในขณะที่แก๊สนี้ได้รับการยืนยันจาก Japan International

Cooperation Agency หรือที่รู้จักกันในนามว่า โจต้า แล้วว่าเก๊สนี้สามารถนำขามาผลิตกระแสไฟฟ้าได้ และจะได้เป็นจำนวนมากด้วยหากมีโรงบำบัดน้ำเสียนี้หลายโรง

ตามความเป็นจริงแล้วก็น่าสนใจอยู่ไม่น้อยเพราะเนื่องจากว่านอกจากที่เราจะได้แก้ปัญหาเกี่ยวกับน้ำเสียที่เกิดจากน้ำใช้เหลือทิ้งจากชุมชนที่ทุกวันนี้ได้มีผลต่อนำน้ำในแม่น้ำเจ้าพระยาแล้วเรายังได้พลังงานแอมแปงนี้มาเป็นพลังงานในการผลิตกระแสไฟฟ้าใช้กันต่อไปอีก

อย่างไรก็ดีแล้วแต่จุดสำคัญอยู่ที่ว่าหน่วยงานที่มีหน้าที่โดย

ตรงในการจัดหาพลังงานไฟฟ้า ตลอดจนไฟฟ้าสำรองของประเทศนั้น จะมีความสนใจมากน้อยแค่ไหนเท่าที่ผ่านมามหาวิทยาลัยขอนแก่นได้ทำรายงานว่าหาสนใจแต่ไม่ใช่ทำเอง หากแต่ให้เอกชนทำเป็นแบบรายช้อยแล้วการไฟฟ้าฝ่ายผลิตเป็นผู้รับซื้อต่อเข้าระบบในราคาค่าพลังไฟฟ้า 164 บาท ต่อกิโลวัตต์ต่อเดือนสำหรับผู้ทำสัญญา 5 ถึง 10

ปี 204 บาท สำหรับผู้ทำสัญญา 10 ถึง 15 ปี 227 บาท สำหรับ 15 ถึง 20 ปีของสัญญา และ 302 บาท สำหรับผู้ทำสัญญา 20 ถึง 25 ปี ทั้งหมดนี้จะคิดค่าพลังไฟฟ้าให้หน่วยละ 0.85 บาท ส่วนสำหรับผู้ที่ยายให้ในสัญญาที่ไม่เกิน 5 ปี จะได้ค่าพลังงานหน่วยละ 0.87 บาท แต่จะไม่ได้รับค่าพลังไฟฟ้า

ก็ยอมเป็นที่แน่นอนนะครับว่าเอกชนรายช้อยที่จะสามารถผลิตไฟฟ้าจากพลังงานนอกูปแบบ กากหรือเศษวัสดุเหลือใช้มาเป็นเชื้อเพลิงนี้จะต้องเป็นโรงงานอุตสาหกรรม ซึ่งก็เห็นด้วยว่าดีเพราะเศษกากวัสดุเหลือใช้เหล่านั้นจะได้กลับมามีประโยชน์ต่อไปแทนการก๊อบไปเป็นมลภาวะทางสิ่งแวดล้อม

แต่ที่สนใจและสงสัยใคร่อยากรู้ ก็คือว่าในสถานที่บางแห่ง หัวเมืองสำคัญ เช่น เชียงใหม่ หาดใหญ่ พัทธยา ตลอดจนภูเก็ต และรวมถึงกรุงเทพมหานครด้วย ทำไมจึงไม่มีการสนใจกันเท่าที่ศึกษาจัดตั้งโรงงานผลิตไฟฟ้าจากพลังงานนอกูปแบบนี้ขึ้นมาเป็นโรงงานแม่แบบสักแห่ง ซึ่งบางทีอาจจะดีกว่าและเป็นที่ยอมรับกว่าการเอาเงินงบประมาณไปศึกษาค้นคว้า กวาดรังโรงไฟฟ้าได้พิภพซึ่งแน่นอนว่าจะต้องมีผลกระทบทางด้านนิเวศวิทยาอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

ก็ไม่ทราบว่าท่านผู้บริหารท่านใดจะมองเห็นและคิดออกถึงความเป็นไปได้ในเรื่องนี้บ้าง ก็คงจะต้องฝากเป็นความหวังและรอคอยกันต่อไป.